

**คำแนะนำการปฏิบัติเกี่ยวกับเทศกาล ประเพณี และพิธีทางศาสนา
ในสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)**

สืบเนื่องจากขณะนี้มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ในทุกทวีปทั่วโลก ซึ่งโรคดังกล่าวสามารถติดต่อโดยการแพร่กระจายละอองฝอยของเชื้อโรค เหมือนเชื้อกลุ่ม ไข้หวัด และการสัมผัสสิ่งของที่ปนเปื้อนสารคัดหลั่ง โดยประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่มีจำนวนผู้ป่วยโรค ติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ในขณะนี้ นายกรัฐมนตรีได้มีข้อสั่งการกำหนดมาตรการต่าง ๆ โดยให้มีการบูรณาการความร่วมมือทุกภาคส่วน ในการคัดกรอง เฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคอย่างเข้มข้น โดยขอให้ประชาชนให้ความร่วมมือ และปฏิบัติตามคำแนะนำต่าง ๆ เพื่อความปลอดภัยทั้งของตนเองและผู้อื่น รวมทั้งลดผลกระทบในด้านเศรษฐกิจ และสังคม

กระทรวงวัฒนธรรมเห็นว่า การจัดกิจกรรมตามเทศกาล ประเพณี และพิธีทางศาสนา เป็นกิจกรรมที่มีการรวมตัวของคนหมู่มาก อาจเกิดความเสี่ยงของการแพร่ระบาดในโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ได้ ดังนั้นเพื่อเป็นการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคดังกล่าว จึงกำหนดข้อแนะนำในการปฏิบัติสำหรับหน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชน หรือภาคประชาชนที่มีความประสงค์จัดงานในเทศกาล ประเพณี และพิธีทางศาสนา ดังนี้

๑. คำแนะนำการปฏิบัติโดยทั่วไป

การจัดกิจกรรมตามเทศกาล ประเพณี หรือพิธีทางศาสนา ควรเน้นแบบแผนปฏิบัติที่เป็นคุณค่า และสาระที่ถูกต้องของงานนั้นๆ เป็นสำคัญ หากกิจกรรมใดที่มีการปฏิบัติเสี่ยงต่อการติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ควรลดทอนกิจกรรม หรืองดเว้น หรือปรับเปลี่ยนการปฏิบัติที่มีความเสี่ยงโดยไม่เกิดผลกระทบ หรือความเสียหายต่อคุณค่าและสาระสำคัญตามความเหมาะสม ทั้งนี้ หากพื้นที่ใดที่รัฐบาลหรือกระทรวง สาธารณสุขประกาศให้เป็นพื้นที่งดเว้นการจัดกิจกรรมที่มีการรวมตัวของคนหมู่มาก ให้งดเว้นการจัดกิจกรรม ตามประกาศดังกล่าว โดยเคร่งครัด ทั้งนี้ ควรส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามวิถีวัฒนธรรมไทยอันดีงาม และไม่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) เช่น การสวดสวดและไหว้แบบไทย เป็นต้น

๒. คำแนะนำสำหรับผู้จัดและผู้เข้าร่วมงานเทศกาล ประเพณี พิธีทางศาสนาต่างๆ ไป

๒.๑ กรณีผู้จัดงาน

- คำนึงถึงขนาดของพื้นที่การจัดงาน โดยผู้เข้าร่วมงานไม่เบียดเสียดหรือแออัด เพื่อเป็นการ ป้องกันและหลีกเลี่ยงการเสี่ยงต่อการติดเชื้อ การแพร่ระบาดของโรคในหมู่ผู้ร่วมงาน
- จัดบริการพยาบาลสำหรับตรวจวัดไข้ เพื่อคัดกรองผู้เข้าร่วมงาน พร้อมติดสัญลักษณ์ติดตัวที่แสดง ให้เห็นว่าผู้ร่วมงานผ่านจุดคัดกรองแล้ว
- หากมีการบริการอาหาร เครื่องดื่ม ควรจัดพื้นที่สำหรับรับประทานอาหารที่ไม่แออัด หรือ เบียดเสียดกัน และต้องจัดอุปกรณ์สำหรับรับประทานอาหารแยกเป็นรายบุคคลอย่างชัดเจน เช่น จาน ช้อน ส้อม แก้วน้ำ หลอดดูดน้ำ หรือจัดเป็นอาหารกล่องแจกจ่ายให้กับผู้ร่วมงาน
- ให้ผู้ประกอบการ หรือพนักงานเสิร์ฟอาหารทุกคนควรสวมใส่หน้ากากอนามัย ภาชนะที่ใส่ อาหารควรมีฝาปิดมิดชิด ป้องกันละออง เสมหะ น้ำลาย งดจัดเลี้ยงแบบบุฟเฟต์
- จัดให้มีแอลกอฮอล์เจล น้ำสะอาดสำหรับผู้เข้าร่วมงาน อาทิ จุดทางเข้างาน ห้องสุขา จุดบริการ อาหาร และเครื่องดื่ม โดยประชาสัมพันธ์ให้ผู้เข้าร่วมงานล้างมือ/ ทำความสะอาด ทั้งก่อนและหลังจาก เสร็จสิ้นการเข้าร่วมงาน
- ทำความสะอาดอุปกรณ์ และพื้นที่ในบริเวณการจัดงาน ที่ผู้เข้าร่วมงานต้องสัมผัสบ่อยๆ หรือใช้ ร่วมกันเป็นจำนวนมาก รวมทั้งพื้นที่โดยรอบการจัดงาน เช่น ราวบันได ลูกบิดประตู ลิฟต์ ห้องน้ำ

- จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ และให้มีพิธีกร เพื่อแนะนำการป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรค ทั้งในบริเวณสถานที่จัดงานและบริเวณโดยรอบสถานที่จัดงาน ทั้งนี้ ให้สอดคล้องกับผู้เข้าร่วมงาน อาทิ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาท้องถิ่น เป็นต้น

- ไม่ควรจัดกิจกรรมเทศกาล ประเพณีและพิธีทางศาสนาที่ทำให้เกิดการรวมตัวของคน เป็นกลุ่มหรือ การรวมตัวกันของคนหมู่มาก

- ไม่ควรใช้สถานที่จัดงานที่แออัดหรือให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมต้องนั่งหรือยืนเบียดเสียดกันเป็นเวลานาน หรือกิจกรรมที่ต้องคลุกคลีใกล้ชิด

- ไม่อนุญาตให้ผู้ที่มีอาการป่วยอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ตัวร้อน ไอ มีน้ำมูก เจ็บคอ ปวดเนื้อปวดตัว หายใจเหนื่อยหรือหายใจลำบาก หรือผู้ที่เดินทางกลับมาจากพื้นที่เสี่ยงหรือประเทศกลุ่มเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โควิด ๒๐๑๙ (COVID-19) ตามประกาศของกระทรวงสาธารณสุขที่ยังกักกันตัวไม่ครบ ๑๔ วัน เข้าร่วมงาน

- จัดบริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และของมีมาทุกชนิด

๒.๒ กรณีผู้เข้าร่วมงาน

- แต่งกายให้มิดชิดเตรียมอุปกรณ์ป้องกัน เช่น หน้ากากอนามัย แอลกอฮอล์เจล เข้าร่วมงาน

- ปฏิบัติตามหลักสุขอนามัย ล้างมือบ่อยๆ ด้วยแอลกอฮอล์เจล หรือด้วยน้ำสะอาด และสบู่เหลว รับประทานอาหารที่ปรุงสุกและยังร้อน ใช้ภาชนะและอุปกรณ์รับประทานอาหาร และเครื่องดื่มแยกเฉพาะบุคคล เช่น จาน ช้อน ส้อม แก้วน้ำ หลอดดูดน้ำ

- เมื่อกลับจากการเข้าร่วมงาน ให้ล้างมือโดยทันที หรืออาบน้ำชำระล้างร่างกาย และเปลี่ยนเครื่อง แต่งกาย

- ไม่ควรเข้าร่วมงานหากมีอาการป่วย เช่น ตัวร้อน ไอ มีน้ำมูก เจ็บคอ ปวดเนื้อปวดตัว หายใจ เหนื่อยหรือหายใจลำบาก และให้รีบไปพบแพทย์

- ไม่ควรเข้าร่วมงาน หากทราบว่าตนเองเดินทางมาจาก และ/หรือ สัมผัสกับผู้เดินทางมาจาก ประเทศที่เป็นเขตติดโรคติดต่ออันตราย กรณีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ตามประกาศกระทรวง สาธารณสุข ให้รีบใส่หน้ากากอนามัย และเข้าพบหน่วยงานสาธารณสุขทันที เพื่อการปฏิบัติตน ที่ถูกต้อง

- ไม่ควรใช้อุปกรณ์หรือของใช้ส่วนตัวร่วมกับบุคคลอื่น อาทิ เสื้อผ้า ผ้าเช็ดตัว ผ้าเช็ดหน้า จาน ช้อน แก้วน้ำ หลอดดูดน้ำ

- ไม่คลุกคลีใกล้ชิดกับผู้ร่วมงานอื่นๆ ที่ไม่มีการป้องกันตนเอง หรือมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการแพร่เชื้อ โรค เช่น ไม่สวมใส่หน้ากากอนามัย หรือมีอาการไอ จาม ในขณะที่ร่วมงาน เป็นต้น

- งดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และงดเสพยาของมีมาทุกชนิด เพราะอาจนำไปสู่พฤติกรรมเสี่ยงต่อการ ติดเชื้อโรคได้ง่าย

๓. ข้อปฏิบัติสำหรับเทศกาลประเพณีสงกรานต์ในปี ๒๕๖๓

ประเพณีสงกรานต์เป็นประเพณีการเฉลิมฉลองวันขึ้นปีใหม่ที่ยึดถือปฏิบัติมาแต่โบราณ มีการจัดกิจกรรม ต่างๆ อาทิ ทำความสะอาดบ้านเรือน ทำบุญตักบาตรตอนเช้า ก่อเจดีย์ทราย สรงน้ำพระพุทธรูปในบ้านและที่วัด และรดน้ำขอพรผู้ใหญ่ รวมถึงการเล่นรดน้ำ เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์กับญาติมิตรสหายและการละเล่นรื่นเริงอื่น ๆ โดยในช่วงสงกรานต์ตามประเพณีนิยมของแต่ละท้องถิ่นอาจไม่ตรงกัน รวมทั้งมีแนวปฏิบัติที่อาจจะแตกต่างกัน ตามประเพณีนิยมของแต่ละท้องถิ่นนั้น ๆ

เนื่องจากประเพณีสงกรานต์เป็นประเพณีที่มีกิจกรรมการรวมตัวของคนเป็นกลุ่มหรือการรวมตัวกันของคนหมู่มาก ประกอบกับแนวทางปฏิบัติตามประเพณีบางอย่าง อาจมีความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ดังนั้น กระทรวงวัฒนธรรมจึงเห็นว่า เพื่อเป็นการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคดังกล่าว จึงควรเน้นการสืบสานคุณค่าสาระในประเพณีสงกรานต์แบบไทยหรือท้องถิ่น โดยปฏิบัติเฉพาะภายในครอบครัวหรือครัวเรือน ดังนี้

- การสืบสานคุณค่าสาระในประเพณีสงกรานต์แบบไทยหรือท้องถิ่น โดยงดเว้นการจัดงานสงกรานต์ในทุกกระดับ แต่ให้ปฏิบัติเฉพาะภายในครัวเรือนเท่านั้น เช่น ทำบุญตักบาตร สรงน้ำพระพุทธรูป รดน้ำขอพรผู้ใหญ่ หรือการปฏิบัติตามประเพณีนิยมของแต่ละท้องถิ่น โดยปฏิบัติเฉพาะภายในครัวเรือนของสมาชิกในครอบครัว หรือเปลี่ยนเป็นการรดน้ำขอพรผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์

- กรณีท้องถิ่นใดที่มีแบบแผนการปฏิบัติตามประเพณีนิยมที่มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ควรลดทอนกิจกรรม หรืองดเว้น หรือปรับเปลี่ยนการปฏิบัติที่มีความเสี่ยงดังกล่าว โดยไม่เกิดผลกระทบ หรือความเสียหายต่อคุณค่า และสาระสำคัญ ของประเพณีตามความเหมาะสม

- สมาชิกในครอบครัวที่ร่วมกิจกรรม ควรแต่งกายให้มิดชิด สวมใส่หน้ากากอนามัย หรือหน้ากากผ้า ล้างมือด้วยแอลกอฮอล์เจล หรือด้วยน้ำสะอาด และสบู่เหลว ทั้งก่อนและหลังทำกิจกรรม

- กรณีการรดน้ำขอพรผู้ใหญ่ ควรใช้น้ำสะอาด รวมทั้งระมัดระวัง และตระหนักว่าการรดน้ำขอพรผู้ใหญ่ที่เป็นผู้สูงอายุที่มีภูมิคุ้มกันต่ำ อาจเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคต่าง ๆ ได้ง่ายกว่าคนทั่วไป หรือเปลี่ยนเป็นการขอพรผ่านทางโทรศัพท์ หรือช่องทางสื่อสังคมออนไลน์

- ทำความสะอาดบ้านเรือน สวมใส่ถุงมือ สวมใส่หน้ากากอนามัย ล้างมือให้สะอาดด้วยแอลกอฮอล์เจล หรือด้วยน้ำสะอาดและสบู่เหลว เพื่อป้องกันเชื้อโรค

- ควรมีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคม โดยงดเว้นการเดินทางกลับภูมิลำเนา หรือเดินทางไปในพื้นที่เสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรค และการเข้าร่วมกิจกรรมที่มีการรวมตัวของคนเป็นกลุ่มหรือการรวมตัวกันของคนหมู่มาก หากต้องการแสดงความปรารถนาดีต่อกัน หรือขอพรผู้ใหญ่ หรือแสดงความกตัญญูแก่ผู้ใหญ่ ในโอกาสประเพณีสงกรานต์ ควรใช้การสื่อสารผ่านทางโทรศัพท์ หรือช่องทางสื่อสังคมออนไลน์

**อย่างไรก็ตาม หากรัฐบาลหรือกระทรวงสาธารณสุขมีการประกาศมาตรการในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่แตกต่างไปจากข้อควรปฏิบัตินี้ ขอให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ถือปฏิบัติตามมาตรการดังกล่าวด้วย